

Р.М.МУСАХАН¹, Д.М.БОРАНКУЛОВА¹

¹Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

(Алматы, Қазақстан)

musakhan1996r@gmail.com

ЦИФРЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ АРҚЫЛЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУШЫ БАҒАЛАУҒА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАРДЫ ҚҰРАСТЫРУДЫҢ ӘДІСТЕРІ

Аңдатпа

Мақалада білім беру жүйесіндегі өзгерістердің тиімді жақтарын анықтау мақсатындағы бірқатар мәселелер қозғалды. Қазіргі қоғам талабына сай жаңа технологиялардың пайдалану жолдарын айқындау барысында пән бойынша ақпараттардың қолжетімділігі және күнделікті қысқа мерзімді сабақ жоспарын жазуда қалыптастырушы бағалау саны мен тапсырмалары туралы сауалнамалар жүргізіліп, қалыптастырушы бағалау тапсырмаларын құрастырудағы мәселелер анықталып, шешімдеріне талдау жасалынып, тұжырымдар келтірілді. Қазіргі таңда ақпараттандыру жүйесінің белең алып жатқан кезеңдерінде білім беру мәселелері уақытылы шешіліп, жаңа әдістер, жобалар мен оқу-әдістемелік нұсқаулықтар құрастырылып жатыр. Олардың тиімді немесе тиімсіз тұстары мұғалімдердің қысқа мерзімді жоспарларында бекітілген мақсаттарына сай құрастыратын қалыптастырушы бағалау тапсырмаларының сапасында.

Жеке тұлғаны тәрбиелеу үшін оқушылардың өз бетінше ойлау, тұжырымдарға пікір келтіру, мәселелерді айқындап, шешім қабылдау дағдыларын қалыптастыруда қызығушылықтарын арттыратын әдіс-тәсілдер қажет. Мақалада ақпараттық құралдар көмегімен жаттығатын, қызығушылықты арттыратын, тапсырмалар құруда мұғалімдерге көмекші цифрлық құрал болатын quizizz.com онлайн-сервисі туралы құнды ақпараттармен және жеке тәжірибеден алынған сурет скриншоттары ұсынылған. География пәнінен «Гидросфера» тарауы бойынша берілген тақырыптарға байланысты құрастырылатын қысқа мерзімді сабақ жоспарына енгізуге болатын қалыптастырушы бағалау тапсырмаларына мысалдар келтірілді. Алайда, бұл сервисі күнделікті пайдалану оқушыларды тез зеріктіріп жіберуі мүмкін, сондықтан оқу мақсаты бойынша күрделі тақырыптарда, сабақ жоспарын құруда онлайн-сервисінің көмегімен дидактикалық қор кеңістігін кеңейтіп пайдаланылса оқу мақсаттарына толық жетеміз.

Түйін сөздер: әдістемелік көмек, қалыптастырушы бағалау, quizizz.com онлайн-сервисі, дағды, дидактика, цифрлық білім беру ресурсы, цифрлы білім беру ортасы.

Кіріспе. Жаһандық коммуникативтік кеңістікті құрайтын, қоғамда ақпараттық ортаны қалыптастыратын, білім беру үрдісінде ғана емес, адамзаттың барлық тіршілік үдерісіне әсер ететін негізгі құрал – жаңа ақпараттық технологиялар тізбегі. Мысалы, қазіргі қоғамда орын алып жатқан өзгерістердің білім беру үрдісіне елеулі әсерін атап өту керек. Жаңа ақпараттық технологияларды қашықтықтан пайдалану арқылы жиі қолданыстағы байланыс, онлайн сабақтар, онлайн-сервисітер, платформалар және т.б. оқыту әдістерінің цифрлық білім беруді қалыптастырушы құралдар болып табылады [1, 49 б.]. Күнделікті

қысқа мерзімді жоспар дайындағанда мұғалімдер сабақта орындалатын тапсырмалар тізбегіне ерекше мән береді. Ең алдымен, қалыптастырушы бағалау ұғымына тоқталсақ, бұл бағалау арқылы мұғалім оқушының өткен тақырыбының оқу материалын меңгергендігін біле алатын және оның жеке пікір қалыптастырып, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларына сай еркін сыни ойлай алатындығын байқайтын әдіс. Оқушының күнделікті сабақтағы білім сапасы мен білім алу үрдісіндегі олқылықтарды түзеу және қиындық тудырған сұрақтарды анықтап жою, бағалаудағы әділдік пен ашықтықтың болуы. Бағалау түрі тәжірибеде

мұғалімнің қалыптастырушы бағалау тапсырмасын құру үшін теориялық білім негіздерін және оны ұйымдастырудың алгоритмін толық меңгерген кезде ғана жүзеге асады [2, 374 б.].

Материалдар мен әдістері. Мұғалім цифрлы ортада ұйымдастырушы, бағыт беруші, оқушыларды оқытуда көмекші, тығыз қарым-қатынасты ұстап тұрушы, бақылау жасап, баға беруші міндеттерін атқаруы тиіс. Келтірілген міндеттер орындалса оқушыларға ұсынылған ақпараттар мен берілген білімнің сапасы жақсаратыны белгілі. Осыған байланысты қазіргі зерттеулерде кездесетін мына контексттерден байқауға болады. Білім беру сапасы белгілі бір дәрежеде адам тағдырына тікелей әсер етеді. Мысалы, жұмыс беруші кәсіпорынын жүргізуде маңызды мәселелерді тиімді шешетін сапалы қызметкер іздейді [3, 10 б.]. Қызметкердің заман талабына сай білімді әрі цифрлы жүйеде оңай жұмыс жасай алатын, құзыретті маман болуы қажет. Цифрлы білім беру ортасы ұғымы қазіргі зерттеу жұмыстарында жиі кездестіруге болады және өзектілік тудырып келеді. Сандық білім беру ортасы (СББО) – ерекше педагогикалық мәнге ие, көптеген білім беру міндеттерін сапалы шешуді қамтамасыз ететін жағдайлардың жиынтығы. Нақтырақ айтқанда, бұл ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылым базасында шектеусіз режимде жұмыс жасайтын, білім алушылардың жеке қажеттіліктері және білім беруде мінез-құлқы мен таңдауларына байланысты өзекті болып табылатын дербес орта [4, 52 б.]. Білім беру үрдісінде цифрландыру жүйесіне көшкеннен кейін де қалыптастырушы бағалау тапсырмаларын мұқият құрастыру заңдылығы сақталады. Себебі оқушы жиі орындайтын, жаттығатын тапсырмалар арқылы кезекті тақырып пен сабақтың түпкі мақсатына қол жеткізеді [5, 83-92 б.]. Қашықтықтан өткізілген сабақ болса да бұл заңдылық сақталуы тиіс. Бірақ, қалыптастырушы бағалау тапсырмаларын құрастырғанда кейбір мәселелер туындауы мүмкін, олар: *тапсырмалар саны көп немесе аз болса; тапсырма*

құрастыруда қай тұстарға мән берген дұрыс; қалыптастырушы бағалау бағасы негізгі бағаға әсер етілуі; бағалау кезінде кезекті тапсырманың жеңіл немесе күрделі болғаны қай жағдайларда қарастырылады; қалыптастырушы бағалау тапсырмаларын құрастыруда бағдарламалар мен әдіс-тәсілдердің қолданылу ерекшеліктері және т.б.).

Жер шарының кез-келген нүктесінде елеулі өзгерістер болып жатады [6, 104 б.]. Физикалық, экономикалық тұрғыдан қарағанда өзгерістер көп, теориялық білім қорының кеңістігі кеңейген сайын білім беру үрдісінде барлық ақпараттарды үйрету әдісі де кеңеюі қажет. Соған байланысты дидактикада білім алушы назарын аудартатын бағдарламалар саны артуда. Қалыптастырушы бағалау тапсырмалары – сабақ жоспарында маңызды орын алатын, мақсатқа жетудің негізгі тәсілі. Келтірілген тұжырымға дәлел болатын – мұғалімдер арасында еркін түрде (аноним) алынған сауалнама. Сауалнама сұрақтары Алматы облысы, Іле ауданы, Мұхаметжан Түймебай ауылы, «№20 орта мектеп» МКМ-де география пәні мұғалімдеріне арналған сұрақтар дайындалды. Сауалнамаға жалпы 21 мұғалім жауабын берді, себебі жалпы педагогикалық сұрақтар оның ішінде қалыптастырушы бағалау туралы сұрақтар жиі кездесті. Сауалнама бойынша ұстаздардың еңбек өтілі әр түрлі жылдардағы тәжірибеде екенін көрсетті. Сауалнама сұрақтарында күнделікті сабақ жоспарында мақсатқа сәйкес қалыптастырушы бағалау тапсырмаларын құрастыруда әр түрлі әдіс-тәсілдерді пайдаланып тұратындығын атап 95,2% мұғалімдер жауабын берді. Сабақ барысында оқушылардың қызығушылығын арттыратын, ынтасын, зейінін ашатын гипербелсенді оқушылармен жұмыс жасап түрлі әдістерді қолданған жөн. Қазіргі таңда, елеулі сұрақ туғызып отырған қалыптастырушы бағалау тапсырмалар санының көп немесе аз болуы туралы сұрақтар да алынды. Мұғалімдердің 81%-ы 2 немесе 3 тапсырма енгізген дұрыс деп жауап берсе, қалған 19%-ы 1 тапсырмамен ғана шектелетіндігін келтірді. Тапсыр-

ма саны маңызды емес, оның ауқымдылығы мен сабақ тақырыбы және оқу мақсатына, оқушылардың білім деңгейіне байланысты екені белгілі (1-сурет).

Жоғарыда келтірілген сұрақ бойынша қалыптастырушы бағалау тапсырмасының саны мен типі бойынша таңдау жасап келісетін нұсқасын таңдап, бір мұғалім тақырыпқа байланысты сұрақтар

құрастыратынын жекелей жазып кетті. Оқу мақсатына сәйкес қалыптастырушы бағалау тапсырмасы тек бір сұрақты қамтитын тапсырмалар кездесіп жатады және оның дискрипторы да сол тапсырма дәрежесіне сай болатыны анық. Егер тапсырма ауқымы үлкен, күрделі деңгейдегі тұстары болып, бірнеше минут уақыт алатын болса онда оқу мақсатына сай тапсырма қойылады.

1-сурет. Сауалнама сұрағы (авторлық құрастыру).

Кейбір жағдайларда қалыптастырушы бағалау тапсырмалар санының бірнеше болып қысқа да нұсқа құрастырылып жүйелі уақытымен дәл қойылса сабақтың сәтті өтетініне күмән тумады. Келесі сұрақтарда

осы тапсырмаларды сабақ жоспарына енгізерде қандай талаптарға назар аударасыз деген сұраққа да жауаптарын түрлі келтірді (2-сурет).

2-сурет. Сауалнама сұрағы (авторлық құрастыру).

Жауап берушілердің 47,6%-ы сабақ жоспарына қалыптастырушы бағалау тапсырмасын енгізерде тапсырмалардың күрделілігіне қарайтындығын, ал 23,8%-ы тапсырманың орындалу уақытына көңіл бөлетіндігін белгілеген. Қосымша пікір ретінде тапсырманың тиімділігі мен критерийіне көңіл бөлетіндігін жазып кеткен. Бұл жауаптарға қарап мұғалімдердің әрбір сабаққа жіті көңіл бөлетіндігін байқауға болады. Келесі сұрақтарда қалыптастырушы бағалау сұрақтарын құруда қандай қиындықтардың кездесетіндігіне 90% мұғалімдер кедергілер жоқ десе, қалған 10%-ы оқу-әдістемелік көмекші құралдар қажет екендігін белгілеп, оқушылардың деңгейінің де кедергі болатындығын атап кеткен. Білім деңгейінің төмен болуы сабақ жоспарындағы күнделікті жаттығулар мен теориялық негіздің ұсынылуына байланысты. Келтірілген мәселе барлық пән мұғалімдерін алаңдатады. Сол жағдайды алдын-алу, оқушының қызығушылығын арттыруда көмекші құрал болатын ғаламтор порталдары мен әр түрлі бағдарламалар да сауалнамада сұрақ ретінде қойылды. Алынған жауаптар бойынша мұғалімдер қазіргі таңда kahoot (55%), quizizz (15%), learningapps.com (15%) білетіндігін, ұсынылған порталдармен жұмыс жасап жүргендігін, жақсы таныс екендігі, қалған 15%-ы барлығын қолданатынын атап кетті.

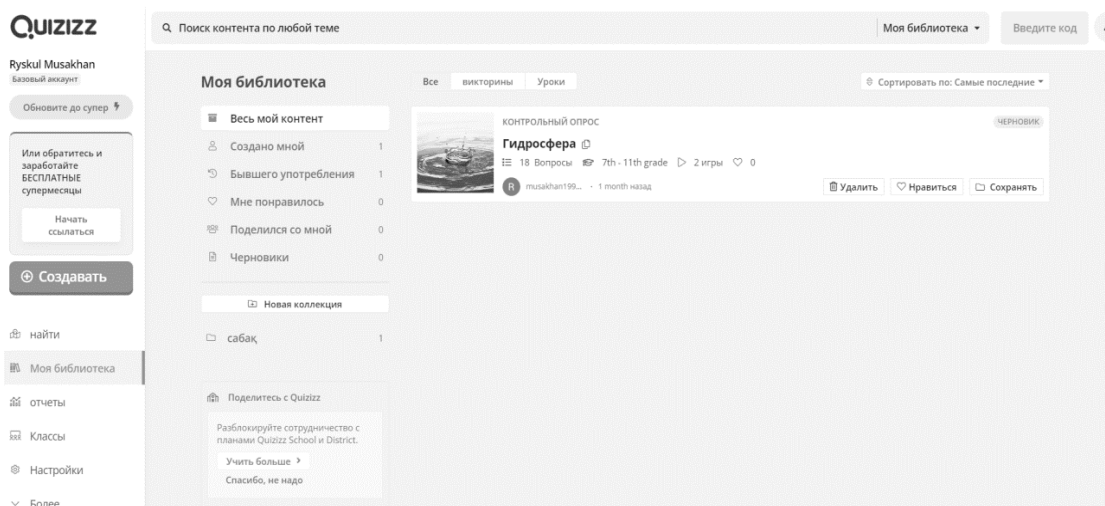
Нәтижелер және талқылау. Сауалнама нәтижесіне сай мынадай тұжырымдар келтіруге болады: география пәнінен электронды форматтағы ақпараттар тізбегін мұғалімдер жиі пайдаланады. Сондықтан барлық теориялық ғылыми ақпараттар электронды форматта қолжетімді болған дұрыс; сабақ жоспарын әзірлеуде мұғалімдер қолданатын тәсілдер қорын ұлғайту; әдістемелік көмек көрсету; ақпараттық қамту кеңістігін кеңейту; тегін мұғалімдерге арналған ғаламторлық порталдар (learningapps.com, quizizz, quizlet.com, gunzy, wizer.me және т.б.) пайдалану мүмкіндіктерін жеңілдету. Жалпы цифрлық платформа ұғымы қазіргі таңдағы зерттеу жұмыстарында жиі талданады. Зерт-

теулерде «Цифрлық платформа» ұғымы бірнеше қызмет салаларында және соңғы онжылдықтарда көптеген анықтамалар әкелді. Сандық платформа – сандық өзара әрекеттесудің нақты және мамандандырылған жүйесін құруды қамтамасыз ететін негіз ретінде қолданылатын технологиялар тобы [7, 17 б.]. Жоғарыда ұсынылған мәселелерді жеңілдету мақсатында география пәнінің 7,8,9 сыныптарға арналған «Гидросфера» тарауы тақырыптарына сабақ жоспар құруда және қалыптастырушы бағалау тапсырмаларын құрастыруда Quizizz.com онлайн-сервисін ұсынуға болады. Мұғалімдердің жұмысын жеңілдетуде, нақтырақ қарастырғанда, үй тапсырмасын тексеруде, жаңа сабақты талқылау барысында оқығанды бекіту үшін және сыныптас тыс сайыс-сабақтарда қолдану тиімді болады. Берілген онлайн-сервис арқылы пысықтау тапсырмаларын жүргізу оқушылардың қызығушылығын арттырады [8, 94 б.]. Негізгі қызметтері – тест жұмыстарының көрнекілігі мен әр тапсырмаға кері байланыс пен бағалау. Төменде көрсетілген суреттерде (3-сурет) кез-келген тақырыпқа дайын шаблонды көшіріп, өз таңдауыңызға сай көрнекіліктер енгізіп тапсырма сұрақтарын дайындауға болады. Құрастырылған қалыптастырушы бағалау тапсырмасын уақыт пен тақырып мақсатына сай, күрделі немесе жеңіл, ауқымды немесе қысқа форматтарда құрастыра отырып, тиімді сабақ жоспарын құра аласыз. Алайда барлық сабақ тақырыптарында күнделікті қолдану оқушылардың қызығушылығын азайтады. Сабақтың тақырыбына, оқу мақсаттарына сәйкес тапсырма түрін ойластыру керек [9, 160 б.]. Қазіргі уақыттарда барлық оқушыларда смартфон құралы бар. Ақпарат алмасып, толық қарым-қатынас құру мәселе емес. Quizizz.com онлайн-сервисі оқушылармен тапсырмаға байланысты қарым-қатынас құруда да мүмкіншіліктер жасалынған. Мысалы, ұсынылған суреттерде сабақ үстінде қолданатын тапсырма режимдерін таңдап, классикалық (сыныппен), команда (топпен), тест (сыныппен) жүргізуге болады және маңызды дерек,

сыныппен немесе жеке сынып құруға болады, яғни сыныптан тыс сайыс-сабақ ұйымдастыруда таптырмас көмекші құрал.

Quizizz.com онлайн-сервисімен қашықтықтан бір уақытта сабақ өткізуге (ақылы форматта) және викторина сұрақтарын

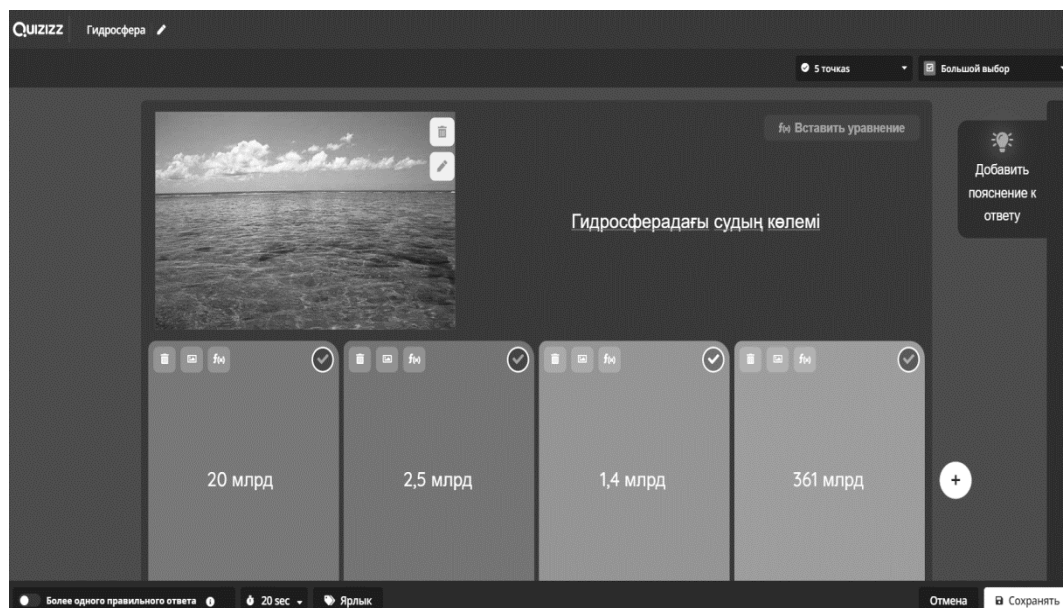
дайындап оқушылардың білімін саралауға (тегін) болады. Төменде көрсетілген суреттерде мұғалім құрастырған, қажет деп санаған сабақтар «Моя библиотека» батырмасында автоматты түрде сақталады.

3-сурет. Quizizz.com онлайн-сервисінің бастапқы беті [11].

Назарларыңызға ұсынылған онлайн-сервистегі «уроки» батырмасымен сабақ тақырыбына сай таңдап, оқу мақсатына байланысты ақпараттармен таныстырып, тапсырмалар құрастыруға болады. «Викто-

рина» батырмасында (4-сурет) үй тапсырмасы жауаптарын алуда, сабақ соңында бекіту тапсырмаларын құрастыруда және сыныптан тыс апталықтарда сайыс-сабақ өткізуде мүмкіндіктері көп.

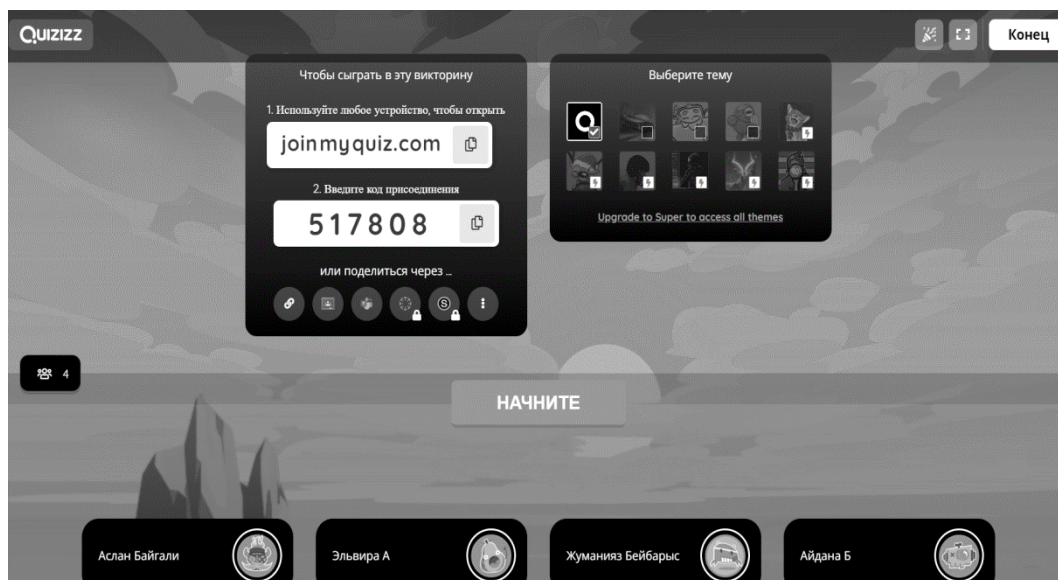
4-сурет. Quizizz.com онлайн-сервисінде викторина құрастыру [15].

Басқа авторлар құрастырған тапсырмалар тізімінен тақырыбыңызға сай викторина тақырыбын табу арқылы немесе «создать» батырмасымен жаңа тапсырма құрастыруға

болады. Ол үшін «редактировать» батырмасын басып өз қалауыңызбен сурет, дыбыс, бейне форматта сұрақтар енгізе аласыз.

Жоғарыда көрсетілген суреттегі сұрақ құрастыру жұмысын орындау (5-сурет) барысында сұрақты жеңіл немесе күрделі сұрақ түрін таңдап тақырыбыңызға байланысты сұрақтар мен нұсқаларға да сурет енгізіп түрлендіруге болады. Нұсқалардағы дұрыс

жауаптар санын көбейтіп немесе азайтып, сұраққа жауап беру уақытын реттеп толық әр сұрақты өндеп шығу қажет. Дайын болған жұмысты соңында «сохранить» батырмасымен сақтап оқушыларға тарату жұмысына көшесіз.

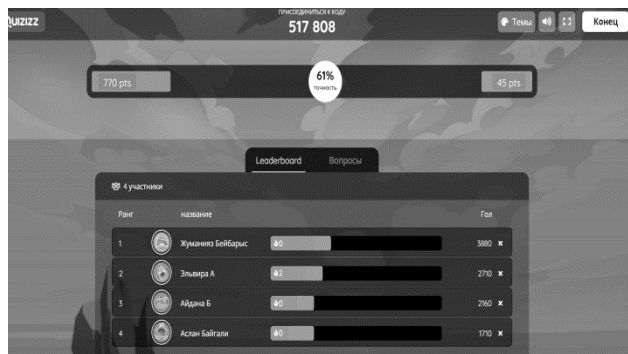

5-сурет. Құрастырылған тапсырманы тарату [15].

Дайын тапсырманы оқушыларға бөлісу үшін алдымен, топтық, жалпылама сыныпқа немесе жекелей режим түрін таңдап, сынып бойынша алынатын сұрақтар болса сыныпты тіркеп жалғастыру батырмасы басылады. Оқушылар joinmyquiz.com жазуын (5-сурет) смартфондары арқылы ғаламтор бетіне теріп, мұғалім ұсынған кодты енгізіп тапсырма сұрақтарымен таныса алады немесе «поделиться» батырмасын басу арқылы байланыс жасайтын әлеуметтік бағдарламаларды пайдаланып таратады. Алынған тапсырманың сұрақтары күрделі әрі жеңіл аралас беріледі. Әр сұраққа ойлану уақытын мұғалім белгілейді [10, 55 б.]. Төменде көрсетілген суретте мұғалім тапсырма кодын таратып, оқушылар аты-жөндерін жазып тапсырма бетіне ене алады. Жеке жұмыс ретінде оқушылардан тапсырма сұрақтары алынды. Жауап бергеннен кейін сервис өзі дұрыс-бұрыс жауаптарын анықтап, лайықты бағасын қояды. Бұл үрдіс мұғалімге бағалау жұмысы кезінде де оқушылар деңгейін сараптауда да көмегін тигізеді [11, 4-6 б.]. Тапсырма жұмысы орындалып болған

соң (6 сурет) тапсырманың қанша пайызы орындалғаны, дұрыс-бұрыс жауаптар саны, қай оқушы дұрыс және қате жібергені туралы мәлімет алады. Сервис автоматты түрде әр сұраққа жауап беру уақыты мен дұрыс жауапты таңдау іс-әрекетіне қарай баллмен есептейді.

Сервис есептеген дайын балл мөлшеріне қарай бірінші, екінші және үшінші орын иегерлерін таңдап, марапаттау терезесі ашылады. Бұл ақпараттың мұғалімге баға қоюда және оқушыға кері байланыс ретінде маңызы зор. Өте жақсы нәтиже көрсеткен оқушы үшін марапаттау (7-сурет), мадақтау іс-әрекеті сабаққа жеке қызығушылығының оянуына алып келеді. Келтірілген ақпараттар жаңа сабақ мақсатын бекітуде, үй тапсырмаларын сұрауда, терминдермен жұмыс жасауда пайдалануға болады. Онлайн-сервиспен «Гидросфера» тарауын қайталау мақсатында Алматы облысы, Іле ауданы, Мұхаметжан Түймебай ауылы, «№20 орта мектеп» МКМ 9 «Ә» сынып оқушыларымен жұмыс жасалынып, зерттеу жүргізілді. Онлайн-сервисті пайдаланардан бұрын, оқушыларға сервис туралы ақпараттар таныстырылып, мүмкіндіктері көрсетілді.

6-сурет. Тапсырма нәтижелері

7-сурет. Марапаттау терезесі

Кесте 1

Kahoot және Quizizz.com онлайн-сервистерінің оң-теріс тұстары.

	Kahoot онлайн-сервисі	Quizizz.com онлайн-сервисі
Оң тұстары	оңай тіркелу; қатысушы саны шексіз; тест, викторина, сауалнама жүргізу; мұғалімнің жеке жұмыстары сақталады; қызығушылықты арттырады; оқушылармен кері байланыс; тапсырма нәтижесі сол уақытта көруге болады; тест сұрақтарын жеңіл түрде құрастыру.	оңай тіркелу; қатысушы саны шексіз; сыныпты немесе жеке оқушыны сабақ барысына орай мұғалім жеңіл басқара алады; сұрақтар құрастыруда мұғалім бірнеше жауаптар нұсқаларын енгізе алады; проектор мен интерактивті тақтаның міндетті түрде болуы қажет емес, әр оқушы смартфондағы дисплей мұғалімнің компьютеріндегі дисплейінен көрініп тұрады; тест сұрақтарын жеңіл түрде құрастыру; мұғалім әр оқушы жұмысын жеке тексере алады; тапсырмаға жауап берген оқушы жауаптарымен танысып болған соң, excel кестесі форматында жүктеп ала аласыз, бағалау жұмысына көмегі тиеді; барлық пән бойынша, барлық тақырып бойынша дайын жұмыстарды пайдалана беруге болады.
Т е р і с тұстары	интерфейс толықтай ағылшын тілінде; тест жауаптарының нұсқасы саны – 4; сенімді ғаламтор көзі қажет; барлық оқушыда ғаламтор көзіне қосылған смартфон болуы керек; тест сұрақтарын құрастыру типі бір дизайнда; фондағы әр түрлі әуен (дұрыс-бұрыс жауаптарға сай әуен) оқушының ойын бөліп, алаңдатады; проектор мен интерактивті тақта міндетті түрде болуы қажет.	интерфейс толықтай ағылшын тілінде; сенімді ғаламтор көзі қажет; барлық оқушыда ғаламтор көзіне қосылған смартфон болуы керек.

Сервистің ерекшеліктерімен, барлық қыр-сырымен танысқан соң күнделікті тапсырмаларды орындау арқылы жаттықса, әдістемелік көмек ретінде ұсынылып барлық пәнді оқытуда тиімділіктер айқындалады. Тиімді сервистерді білім алуда пайдаланған оқушы алдағы уақыттарда да кез-келген

тапсырманы орындауда тиімді жолдарды іздейтіні анық. Quizizz.com онлайн-сервисінің зерттеу жұмысы нәтижесінде байқалған оң тұстары: онлайн-сервиске ену жолдары оңай, жеке электрондың пошта арқылы тіркеледі және тегін; әр түрлі тақырыптар бойынша тегін шаблондар мен

дайын жұмыстар бар, жұмыстарды жеке папкаға көшіріп өз тақырыбыңызға байланысты өзгертіп қолдана алады; тапсырма құрастыру кезеңдері бойынша барлық жолдары көрсетілген; оқушыларға жеке, топтық, жұптық форматта тапсырмалар ұсынуға болады; әр сұрақтарға ойланып жауап беруге уақыты мен сұрақ форматтарын өз ыңғайыңызға байланысты өзгертуге, әр тапсырма сұрақтарына баллдық жүйені кері байланыс тәсілдерін құрастыруыңызға қолайлы; тапсырма соңында бағалау жұмысы мен кері байланыс, мақтау, марапаттау тәсілдері арқылы балл қойып жұмыс нәтижесін айқындап береді.

Сауалнама қорытындысына сәйкес көп пайыз көрсеткен kahoot (55%) онлайн-сервисі мен quizizz.com онлайн-сервисінің жүргізілген эксперименттік жұмыстар нәтижесіне қарай маңызды ақпараттар ұсынылды.

Педагогикалық цифрлық құзыреттілікке қатысты көзқарастар кеңістігі кеңейіп, цифрлық технологиялардың мектептерде, жоғары білім беруге ықпалы толығымен өркендеп келеді. Себебі, әрбір білім алушыға ешқандай кедергісіз, шектеусіз орасан зор ақпараттарға қол жеткізу қиын емес. Біз үнемі дамып келе жатқан цифрлық қоғамды қабылдауға және тәрбиелеруге шығармашылық, стратегиялық көзқараспен білім беру әдістемелерін ұсыну арқылы даму жолымызды кеңейте аламыз [12, 3 б.].

Қорытынды. Қазіргі қоғамда білім беру жүйесінде елеулі өзгерістер болып жатыр. Өзгерістердің тиімді немесе тиімсіз тұстары болатындықтан, заман талабына сай барлық ақпараттардың кеңістігін қамтып түрліше тәсілдермен үйретіп, жиі жаттықтыру жұмыстарын жүргізу қажет [13, 8 б.]. Жаттығу жұмыстары онлайн-сервисармен, ғаламтор порталдарымен және әдістемелік сайттар арқылы дәстүрлі және қашықтықтан жүгізуге болады. Ұсынылған нұсқаулық – білім берушілерге әдістемелік-дидактикалық құрал. Білім сапасын жақсарту мақсатында жаңа тәсілдер цифрлық сервисармен толығып оқушыларға ұсынылатын тапсырмалар мен ақпараттарды жеткізу кеңістігі кеңейіп отыруы қажет. Білім алушылардың жеке өзіндік жұмысы жалпы білім беру үрдісінде ерекше орын алады [14, 85 б.]. Басты талап – жаңа ортада кез-келген сала бойынша ғылыми, өндірістік, қоғамдық міндеттермен еркін қарым-қатынас құруда жас буындарды даярлау. Сыни ойлап, жүйелі өзі-өзін дамытып, ақыл мен талап, еңбегі арқасында жан-жақты тұлға болу қазіргі таңда жас ұрпақтың негізі мақсаты болып табылады. Болашақ мамандар даярлауда мұғалімдердің басты назарға алатын талаптарында жиі сұраныс пен ізденімпаздық, жаңашылдық болса білім беру саласында кедергілер болмайтыны анық.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

- [1] Хажирокова Ю.Ю. Сравнительный анализ платформ для дистанционного обучения в образовательной среде // Педагогическая перспектива. – 2021. – №2. – С. 42-49.
- [2] Голубев О.Б., Никифоров О.Ю. Смешанное обучение в условиях цифровой школы // Современные проблемы науки и образования. – 2012. – №6. – С. 374.
- [3] Сердитова Н.Е., Белоцерковский А.В. Образование, качество и цифровая трансформация // Высшее образование в России. – 2020. - №4. – С. 10-14.
- [4] Куликова С.С., Яковлева О.В. Педагогическое управление в цифровой образовательной среде: вопросы профессиональной подготовки будущих педагогов // Образование и наука. Том 24. – 2022. – №2. – С.48-73.
- [5] Проценко С.И., Сафонова Л.А. Формирование готовности будущих педагогов к использованию электронных образовательных ресурсов в профессиональной деятельности // Гуманитарные науки и образование. – 2021. – №2(46). – С. 83-92.
- [6] Никонов, О.В. Функция учителя географии в условиях применения компьютерных технологий / О. В.Никонов. – 2010. – №5-6. – С.104-110.

- [7] Ершова Т.В., Хохлов Ю.Е. Цифровые платформы для исследований и разработок // Информационное общество. – 2017. – №6. – С.17-24.
- [8] Мусахан Р.М., Боранкулова Д.М. Wizer.me – білім беру жүйесіндегі әрекеттесуді ұйымдастырушы құрал // Педагогика және психология. – 2021. – № 4(49). – С.94–104: DOI: 10.51889/2021-4.2077-6861.11. [Электрондық ресурс]: URL: <https://journal-pedpsy.kaznpu.kz/index.php/ped/article/view/381> (дата обращения: 10.07.2022)
- [9] Amangeldiyeva G. Білім беруді цифрландыру бағытында мұғалімдердің кәсіби дамуы // Педагогика және психология. – 2021. – № 1(46). – С.159–166: DOI: 10.51889/2021-1.2077-6861.22 [Электронный ресурс]: URL: <https://journal-pedpsy.kaznpu.kz/index.php/ped/article/view/197> (дата обращения: 23.07.2022)
- [10] Лобашев И.В., Лобашева В.Д. Взаимодействие элементов педагогической системы в инновационных методах обучения. – 2013. - №2. – С.55-61.
- [11] Хайруллин Г.Т. Инновационные процессы в образовании // Глобус: психология и педагогика. – 2020. - №1(46). – С.4-6.
- [12] Бекчонова Ш.Б. Роль цифрового образования в нашем обществе. // Просвещение и познание. – 2022. - №1. – С. 3.
- [13] Шубина И.В. Современное образование // Право и образование. – 2014. – №4. – С.7-11.
- [14] Абдуллаев С.Г. Оценка эффективности системы дистанционного обучения // Телекоммуникации и информатизация образования. – 2017. – №3. – С.85-92.
- [15] Quizizz.com онлайн-сервисі <https://quizizz.com/admin/reports/6301f5d28bdc5f001e549f5d/players>

References:

- [1] Khazhirova YU.YU. Sravnitel'nyy analiz platform dlya distantsionnogo obucheniya v obrazovatel'noy srede // Pedagogicheskaya perspektiva. – 2021. – №2. – S. 42-49.
- [2] Golubev O.B., Nikiforov O.YU. Smeshannoye obucheniye v usloviyakh tsifrovoy shkoly // Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya. – 2012. – №6. – S. 374.
- [3] Serditova N.Ye., Belotserkovskiy A.V. Obrazovaniye, kachestvo i tsifrovaya transformatsiya // Vyssheye obrazovaniye v Rossii. – 2020. – №4. – S. 10-14.
- [4] Kulikova S.S., Yakovleva O.V. Pedagogicheskoye upravleniye v tsifrovoy obrazovatel'noy srede: voprosy professional'noy podgotovki budushchikh pedagogov // Obrazovaniye i nauka. Tom 24. – 2022. - №2. – S.48-73.
- [5] Protsenko S.I., Safonova L.A. Formirovaniye gotovnosti budushchikh pedagogov k ispol'zovaniyu elektronnykh obrazovatel'nykh resursov v professional'noy deyatelnosti // Gumanitarnyye nauki i obrazovaniye. – 2021. – №2(46). – S. 83-92.
- [6] Nikonov, O.V. Funktsiya uchitelya geografii v usloviyakh primeneniya komp'yuternykh tekhnologiy / O.V.Nikonov. – 2010. – №5-6. – S.104-110.
- [7] Yershova T.V., Khokhlov YU.Ye. Tsifrovyye platformy dlya issledovaniy i razrabotok // Informatsionnoye obshchestvo. – 2017. - №6. – S.17-24.
- [8] Musakhan R.M., Borankulova D.M. Wizer.me – білім беру зһыесіндегі әрекеттесуді ұйымдастырушы құрал // Педагогика және психология. – 2021. – № 4(49). – С.94–104: DOI: 10.51889/2021-4.2077-6861.11. [Электрондық ресурс]: URL: <https://journal-pedpsy.kaznpu.kz/index.php/ped/article/view/381> (дата обращения: 10.07.2022)
- [9] Amangeldiyeva G. Білім беруді цифрландыру бағытында мұғалімдердің кәсіби дамуы // Педагогика және психология. – 2021. – № 1(46). – С.159–166: DOI: 10.51889/2021-1.2077-6861.22 [Электронный ресурс]: URL: <https://journal-pedpsy.kaznpu.kz/index.php/ped/article/view/197> (дата обращения: 23.07.2022)
- [10] Lobashev I.V., Lobasheva V.D. Vzaimodeystviye elementov pedagogicheskoy sistemy v innovatsionnykh metodakh obucheniya. – 2013. – №2. – S.55-61.
- [11] Khayrullin G.T. Innovatsionnyye protsessy v obrazovanii // Globus: psikhologiya i pedagogika. – 2020. - №1(46). – С.4-6.
- [12] Bekchonova SH.B. Rol' tsifrovogo obrazovaniya v nashem obshchestve. // Prosveshcheniye i poznaniye. – 2022. – №1. – С. 3.

- [13] Shubina I.V. Sovremennoye obrazovaniye // Pravo i obrazovaniye. – 2014. – №4. – S.7-11.
[14] Abdullayev S.G. Otsenka effektivnosti sistemy distantsionnogo obucheniya // Telekommunikatsii i informatizatsiya obrazovaniya. – 2017. – №3. – S.85-92.
[15] Quizizz.com onlayn-servisі <https://quizizz.com/admin/reports/6301f5d28bdc5f001e549f5d/players>.

Методы составления заданий для формативного оценивания через цифровые образовательные ресурсы

Р.М.Мусахан¹, Д.М.Боранкулова¹

*¹Казахский национальный педагогический университет имени Абая
(Алматы, Казахстан)*

Аннотация

В статье был затронут ряд вопросов, направленных на выявление эффективных аспектов изменений в системе образования. Проведены опросы об определении путей использования новых технологий в соответствии с требованиями современного общества, выявлены проблемы, проведен анализ решений, приведены выводы. В настоящее время в период становления системы информатизации своевременно решаются вопросы образования, разрабатываются новые методы, проекты, методические рекомендации. Их эффективность или неэффективность заключается в качестве формирующих оценочных заданий, которые учителя составляют в соответствии с утвержденными целями ежедневного плана урока.

Для воспитания личности необходим подход, повышающий интерес обучающихся к формированию навыков самостоятельного мышления, комментирования выводов, выявления проблем и принятия решений. Предлагаемая статья послужила пособием учителям в создании заданий, повышающих интерес, тренирующих с помощью информационных средств quizizz.com представлена ценная информация об онлайн-сервисе и скриншоты изображений из личного опыта. Приведены примеры заданий формативного оценивания, которые можно включить в план урока в связи с разделом «Гидросфера». Однако ежедневное использование этого сервиса может быстро вызвать у учащихся скуку, поэтому при использовании онлайн-сервисов по составлению плана урока, на сложные темы по учебной цели, расширяя пространство дидактического фонда, мы можем полностью достичь целей обучения.

Ключевые слова: методическая помощь, формативное оценивание, quizizz.com онлайн-сервис, навыки, дидактика, цифровой образовательный ресурс, цифровая образовательная среда.

Methods of drawing up tasks for formative assessment through digital educational resources

R.M.Musakhan¹, D.M.Borankulova¹

*¹Abai Kazakh National Pedagogical University
(Almaty, Kazakhstan)*

Annotation

The article touched upon a number of issues aimed at identifying effective aspects of changes in the education system. Surveys were conducted to determine the ways of using new technologies in accordance with the requirements of modern society, problems were identified, solutions were analyzed, conclusions were given. Currently, during the formation of the informatization system, education issues are being resolved in a timely manner, new methods, projects, and methodological recommendations are being developed. Their effectiveness or inefficiency lies in the quality of formative assessment tasks that teachers make up in accordance with the approved goals of the daily lesson plan.

To educate a person, an approach is needed that increases the interest of students in the formation of independent thinking skills, commenting on conclusions, identifying problems and making decisions. The proposed article served as a guide for teachers in creating tasks that increase interest, training with the help of information tools quizizz.com valuable information about the online service and screenshots of images from personal experience are presented. Examples of formative assessment tasks that can be included in the lesson plan in connection with the section “Hydrosphere” are given. However, the daily use of this service can quickly cause boredom in students, so when using online services for drawing up a lesson plan, on complex topics for educational purposes, expanding the space of the didactic fund, we can fully achieve the learning goals.

Keywords: methodological assistance, formative assessment, quizizz.com online service, skills, didactics, digital educational resource, digital educational environment.

Редакцияға 27.09.2022 қабылданды.

МРНТИ 14.35.07

DOI 10.51889/5884.2022.25.52.025

М. Ә.ТӨЛЕГЕН¹, Б.Ш. БАЙМУХАМБЕТОВА¹

¹Восточно-казахстанский университет имени С. Аманжолова

(Усть-Каменогорск, Казахстан)

E-mail: mukhtar_t80@mail.ru; bota_goz@mail.ru

ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕХНОЛОГИИ КРАУДСОРСИНГА КАК ПРЕДИКТОРА ТРАНСФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Аннотация

Статья посвящена изучению возможностей использования технологии краудсорсинга как предиктора трансфессиональных компетенций у будущих специалистов, так как выпускникам вуза в современных реалиях необходимо обладать универсальной профессиональной квалификацией. В педагогической науке практически отсутствуют эмпирические исследования и теоретические знания о структуре технологии краудсорсинга. Поэтому целью исследования являлось выявление основных этапов и механизмов эффективного использования технологии краудсорсинга как предиктора трансфессиональных компетенций у будущих специалистов. Для достижения поставленной цели использовались следующие методы: теоретический анализ научной литературы, экспертная оценка примеров успешного применения краудсорсинга в международной практике. В результате были выделены и систематизированы пять основных этапов использования технологии краудсорсинга для прогнозирования трансфессиональных компетенций у будущих специалистов: организационный этап, этап привлечения целевой аудитории, генерация идей, фильтрация идей и этап голосования.

Ключевые слова: краудсорсинг; трансфессиональные компетенции; прогнозирование; краудсорсинговая площадка; профессиональная подготовка.

Введение

В настоящее время стремительная трансформация мира профессий и появление каждые 3-5 лет новых профессий актуализировали проблему профессиональной подготовки будущих специалистов [1].

Сегодня современные реалии таковы, что выпускникам вуза необходимо обладать универсальной профессиональной квали-

фикацией, способностями развивать свой профессиональный потенциал, умениями меняться вместе с профессией, которая трансформируется и, возможно, быть готовыми к кардинальной смене профессиональной деятельности [2].

Согласно мнению международного научного сообщества, университеты сегодня должны формировать не будущих профес-